

The Ir Miklat and the Month of Elul

Devarim 19

שלוש ערים תבדיל לך בתוך ארצך אשר ה' אל-ה'יך נתן לך לרשתה: תכין לך הדרך ושלשת את-גבול ארצך אשר ינחילך יהוה אלהיך והיה לנוס שמה כל-רצח: וזה דבר הרצח אשר-נוס שמה וחי אשר יכה את-רעהו בבלי-דעת והוא לא-שנא לו מתמל שלשם: ...

ואם-ירחיב ה' אל-ה'יך את-גבולך כאשר נשבע לאבתיה ונתן לך את-כל-הארץ אשר דבר לתת לאבתיה: כִּי-תשמר את-כל-המצוה הזאת לעשתה אשר אנכי מצוך היום לאהבה את-ה' אל-ה'יך וללכת בדרךיו כל-הימים ויספת לך עוד שלש ערים על השלש האלה:

Devarim 4:41-44

אז יבדיל משה שלש ערים בעבר הירדן מזרחה שמש: לנוס שמה רוצח אשר ירצח את-רעהו בבלי-דעת והוא לא-שנא לו מתמל שלשם ונס אל-אחת מן-הערים האל וחי: את-בצר במדבר בארץ המישר לראובני ואת-ראמת בגלעד לגדי ואת-גולן בבשן למנשי: וזאת התורה אשר-שם משה לפני בני ישראל:

Kitzur 128:1

הרב אדוננו רבי יצחק לוריא זכרוננו לברכה כתב, ואשר לא צדה והאלהים אנה לי'דו ושמתי לך, ראשי תבות אלול, לומר כי חדש זה, הוא עת רצון לקבל תשובה על החטאים שעשה בכל השנה. וגם רמז שגם על השגגות צריך לעשות תשובה בחדש הזה. עוד אמרו דורשי רשומות, ומל ה' אלהיך את לבבך ואת לבב זרעך, ראשי תבות אלול. וכן אני לדודי ודודי לי, ראשי תבות אלול. וכן איש לרעהו ומתנות לאביונים ראשי תבות אלול. רמז לשלשה דברים, שהם, תשובה, תפלה וצדקה, שצריכין להזדרז בהם בחדש זה. ומל ה' וגו' רומז לתשובה. אני לדודי וגו' רומז לתפלה, שהיא רנת דודים. איש לרעהו ומתנות לאביונים, רומז לצדקה.

Makkos 10a

תנא: תלמיד שגלה – מגלין רבו עמו, שנאמר: "ונוסי" – עביד ליה מידי דתהוי ליה חיזתא. אמר רבי זעירא: מכאן שלא ישנה אדם לתלמיד שאינו הגון. אמר רבי יוחנן: הרב שגלה – מגלין ושיבתו עמו. איני? והא אמר רבי יוחנן: מפני לדברי תורה שהן קולטין? שנאמר: "את בצר במדבר וגו'", [וכתיב בתריה:] "וזאת התורה". לא קשיא, הא – בעידנא דעסיק בה, הא – בעידנא דלא עסיק בה. ואי בעית אימא, מאי קולטין – ממלאך המות.

כי הא דרב חסדא הוה יתיב וגריס בבי רב, ולא הוה קא יכיל שליחא [דמלאכא דמותא] למיקרב לגביה, דלא הוה שתיק פומיה מגירסא, סליק ויתיב אארזא דבי רב, פקע ארזא ושתיק, ויכיל ליה

Rambam Laws of Kings 11:2

אף בערי מקלט הוא אומר (דברים יט, ח) (אם ירחיב ה' אלהיך את גבולך) "דברים יט, ט" (ויספת לך עוד שלש ערים) וגו'. ומעולם לא היה דבר זה. ולא צוה הקדוש ברוך הוא לתת. אבל בדברי הנביאים אין הדבר צריך ראיה שכל הספרים מלאים בדבר זה:

The Ir Miklat and the Month of Elul

Aruch Laner Yacov Ettlinger, Germany (1798 – 1871)

מיראדא עונש ע"פ רוב נשאר עדיין מעון מזיד חטא שוגג.
זה שאמר דוד המלך ע"ה כי עוני אגיד אדאג מחטאתי
דעון הוא מזיד וחטא שוגג ואמר עוני אגיד ואתודה עליו
ובודאי אהא מוחל ברחמיך אבל עדיין אדאג מחטאתי
מהשוגג שנשאר. וזה פי' המדרש, כיון דבר"ה ישראל
נדרונים, וע"פ מדת הדין נדרונים למיתה כדין רוצח, שרצחו
לצלם אלקים בעונם, אבל הקב"ה ברחמיו ביה"כ מוחל
עונותיהם ע"י תשובה, וכיון דע"פ הרוב הוא התשובה
מיראה ונעשו זדונות כשגגות והוי כרוצח בשוגג שנתחייב
גלות, ולכן אמר הקב"ה שיגלו מבית לסוכה ויחשב זה
להם כאילו גלו ונתכפר גם השוגג של העון. והנה אמרינן
(בב"ב) [בשבת (נה.)] אין מיתה בלא חטא, ודייק בלא
חטא ולא אמר בלא עון, דודאי ישראל קדושים הם
וכשחטאו ישורבו, אבל אין מי ששב בכל עת מאהבה עד
שרוד המלך ע"ה דאג מזה שעדיין נשאר שוגג כנ"ל, ולכן
אין מיתה בלא חטא דעליו נשאר חטא דשוגג כהורג
בשוגג, ונעשה מלאך המות גואל הדם של צלם האלקים
ומת על ידו. ולפ"ז המיתה ע"י המלאך המות היא כמיתת
הרוצח ע"י גואל הדם, ולכן שפיר יליף כמו דערי מקלט
קולטים הרוצח להצילו מיד גואל הדם כמו כן נקלט מי
שנתחייב מיתה ע"י חטא שהוא כל האדם כדאמרינן אין
מיתה בלא חטא ממיתה דמלאך המות ע"י התורה, ולכן
נסמך וזאת התורה לפ' ערי מקלט:

בגמרא מאי קולטין ממלאך המות. ק"ק. דהרי ר' יוחנן
יליף הא דקולטת התורה מדסמיך וזאת התורה
להא דערי מקלט והיאך שייך לילף מזה קליטה ממ"ה.
וי"ל ע"פ מה שפרשתי מה דאיתא במדרש ילקוט פ' אמור
(תרנ"א) למה צוה הקב"ה לישוב בסוכה אחר יוה"כ דאמר
הקב"ה בר"ה נדרונים ישראל וביה"כ אני חותם את הדין
ושמא נתחייבו גלות לכן יגלו מביתם לסוכה ונחשב זה
לפני כאילו גלו. ויש לתמוה, דממנ"פ אם נמחלו
עונותיהם מהיכי תיתי שיתחייבו גלות, ואם לא נמחלו
למה דוקא בגלות ישארו בחובותיהם ולא בד' מיתות ב"ד
כרת ומיתה בידי שמים, ומה יועיל שיגלו. אבל י"ל ע"פ
מה דאיתא במדרש (ילקוט שמעוני תהלים רמז תש"ב) שאלו
למדת הדין חוטא מה דינו והשיב נפש החוטאת היא
תמות, שוב שאלו להקב"ה חוטא מה דינו השיב יעשה
תשובה ויתכפר לו. והנה מה שאמר מדת הדין נפש
החוטאת היא תמות ולא חילק בין עבירה חמורה לקלה
היינו דכתיב שופך דם האדם באדם דמו ישפך כי בצלם
אלקים עשה את האדם, וידוע מה שאמרו רז"ל כי החוטא
על ידי חטאו מסיר ממנו צלם האלקים הקדוש, ולכן
בחטאו נעשה רוצח בצלם אלקים וצריך להתקיים בו
באדם דמו ישפך שחייב מיתה כמו רוצח. אבל הקב"ה
אמר יעשה תשובה, דע"י התשובה הקב"ה מוחל לו. אכן
כבר אמרו רז"ל ביומא פרק ח' דעושה תשובה מיראה
זדונות נעשו לו כשגגות, וכיון דרוב תשובות בני אדם הן